

EDUKACJA PRAWNA III A

Dzień dobry

Powtórzenie o postępowaniu cywilnym.

Postępowanie cywilne to postępowanie sądowe, które toczy się w sprawach cywilnych. Sprawy cywilne to w szczególności sprawy z zakresu:

- **prawa cywilnego** (np. sprawy o zapłatę czynszu, o odszkodowanie, o eksmisję),
- **rodzinnego i opiekuńczego** (np. sprawy o ustalenie ojcostwa, o alimenty, o rozwód),
- **prawa pracy i ubezpieczeń społecznych** (np. sprawy o zapłatę zaległego wynagrodzenia, o przywrócenie do pracy).

Jakie sądy rozpoznają sprawy cywilne?

Sprawy cywilne rozpoznają przede wszystkim sądy powszechne, czyli sądy rejonowe, sądy okręgowe i sądy apelacyjne oraz Sąd Najwyższy. Każdy z sądów ma określoną strukturę organizacyjną, co oznacza, że jest podzielony na wydziały (np. wydział cywilny, karny, rodzinny i nieletnich).

Najczęściej sprawy są rozpoznawane przez sądy rejonowe, rzadziej przez okręgowe. Te ostatnie rozpoznają między innymi sprawy o prawa majątkowe, których wartość przekracza siedemdziesiąt pięć tysięcy złotych oraz sprawy z zakresu prawa autorskiego i prasowego. Ponieważ postępowanie sądowe jest dwuinstancyjne, sprawa toczy się początkowo przed sądem I instancji. Gdy któraś ze stron jest niezadowolona z orzeczenia i je zaskarży, sprawę rozpoznaje sąd II instancji.

Sprawy **w postępowaniu odwoławczym**, czyli toczącym się na skutek złożenia apelacji lub zażalenia, toczą się albo przed sądem okręgowym albo przed sądem apelacyjnym. Sprawy przed Sądem Najwyższym należą do rzadkości.

Procedura cywilna toczy się według ściśle ustalonych reguł, określonych przez przepisy prawa.

Podstawowym aktem prawnym, który określa kto i jakich czynności może dokonać – jest Kodeks postępowania cywilnego. Wyznacza on ogólne zasady, według których powinno toczyć się postępowanie cywilne.

Jakie są tryby postępowania cywilnego?

Dwa podstawowe tryby w jakich rozpoznawane są sprawy to **postępowanie procesowe** i **postępowanie nieprocesowe**. Są to równorzędne rodzaje postępowań, a orzeczenia w nich zapadłe mają tę samą wagę. Postępowania mają wiele elementów wspólnych, jednak występuje pomiędzy nimi również sporo różnic. Zasadą jest rozpoznawanie spraw w procesie.

Co charakteryzuje postępowanie procesowe?

Postępowanie procesowe zostaje wszczęte na skutek złożenia pozwu, który jest **pierwszym pismem procesowym** w sprawie. W pozwie powinieneś wskazać dane sądu, do którego kierujesz pismo oraz określić strony postępowania (m.in. imię, nazwisko, nazwę, adres). Musisz w nim jasno napisać: czego się domagasz i przedstawić dowody (dokumenty, świadków) na poparcie swojego żądania. Pozew powinien być podpisany. Na końcu pisma należy wymienić załączniki.

Podmiot wnoszący pozew i zwracający się do sądu o udzielenie ochrony to **powód**. Podmiot przeciwko któremu pismo zostało wniesione, do którego skierowane jest roszczenie, to **pozwany**.

Np. pan – Jerzyk, który domaga się wypłaty wynagrodzenia będzie powodem, a pracodawca, który nie wypłacił mu wynagrodzenia – pozwanym.

Pozew może złożyć każdy, kto posiada **zdolność procesową**, o której dowiesz się na następnej lekcji.

W postępowaniu procesowym sąd rozstrzyga sprawę merytorycznie wydając **wyrok** (*załącznik nr 1*) lub **nakaz zapłaty** (*załącznik nr 2*). Zdarza się jednak, że sąd wydaje również **postanowienia**. Dotyczą one kwestii proceduralnych, na przykład postanowienie o dopuszczeniu dowodu z zeznań świadka. Każdy wyrok powinien zawierać oznaczenie sądu, który go wydał, sędziego, ławników i protokolanta, datę oraz miejsce rozpoznania sprawy i wydania wyroku, sygnaturę sprawy, dane stron postępowania oraz określenie rodzaju sprawy i jej rozstrzygnięcie. Wyroki są wydawane w imieniu Rzeczypospolitej Polskiej.

Ponieważ postępowanie sądowe w Polsce jest dwuinstancyjne, od wyroku stronie niezadowolonej z rozstrzygnięcia, przysługuje **apelacja**. Jest to środek zaskarżenia, w którym strona podnosi wszelkie nieprawidłowości, które w jej ocenie wystąpiły w trakcie postępowania w pierwszej instancji. Apelację składa się do sądu wyższej instancji, za pośrednictwem sądu I instancji.

Termin na złożenie apelacji to 14 dni od daty doręczenia stronie wyroku z uzasadnieniem. Zapamiętaj, że w postępowaniu cywilnym występują również inne środki zaskarżenia, między innymi **zażalenie oraz skarga kasacyjna**.

Zażalenie to środek odwoławczy od orzeczeń, które nie rozstrzygają istoty sprawy. Jeśli więc wniosłeś o zwolnienie od kosztów sądowych, a sąd postanowieniem oddalił Twój wniosek, możesz wnieść zażalenie. **Masz na to 7 dni.**

Skarga kasacyjna jest nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia, który przysługuje stronie od rozstrzygnięcia sądu II instancji. Skargi kasacyjne są przez strony składane zdecydowanie rzadziej niż apelacje z uwagi na ograniczenia wprowadzone przez przepisy.

Składając środki odwoławcze musisz przestrzegać terminów do ich złożenia. Pismo złożone po terminie sąd odrzuci i nie zostanie ono rozpoznane.

Innym typem rozstrzygnięć niż wyroki – są **nakazy zapłaty**. Kodeks postępowania cywilnego przewiduje, że w niektórych rodzajach spraw, w szczególności dotyczących roszczeń pieniężnych, w których powód przedstawia dowody potwierdzające jego żądanie w sposób bardzo przekonujący – sąd wydaje nakaz zapłaty.

Jest to orzeczenie sądowe wydawane na posiedzeniu bez udziału stron, (tzw. **posiedzenie niejawne**) wyłącznie na podstawie pozwu i załączonych do niego dokumentów. Sąd wydając nakaz zapłaty orzeka zgodnie z żądaniem powoda. Orzeczenie przesyła się powodowi i pozwanemu. Ten ostatni może w wyznaczonym terminie wnieść środek zaskarżenia.

Jeżeli pozwany nie odbierze doręczanego pisma z sądu albo nie zaskarży go w terminie, **nakaz zapłaty ma skutki prawomocnego wyroku i może po nadaniu mu przez sąd klauzuli wykonalności, stanowić podstawę egzekucji**, czyli przymusowego egzekwowania zasądzonych roszczeń. Bardzo ważne jest odbieranie korespondencji; masz wtedy możliwość obrony swoich praw, korzystając ze środków, które przewiduje prawo. Musisz przy tym pamiętać, że brak odbioru korespondencji nie skutkuje wcale brakiem doręczenia! Przepisy przewidują, że jeśli w ciągu określonego terminu od zawiadomienia o korespondencji nie odbierzesz listu, został on **skutecznie doręczony!**

ZAPAMIĘTAJ

Odbieraj korespondencję, masz wtedy możliwość obrony swoich praw, korzystając ze środków jakie daje prawo.

Niektóre osoby mają wystawione oceny końcowe , pozostałym wystawię do 16 kwietnia 2020. Przy wystawianiu ocen brałam pod uwagę ocenę z pierwszego półrocza oraz oceny, które uzyskałam z kartkówek i prac domowych.

POZDRAWIAM

Elżbieta Kowalska